

større Udbytte. Men dertil kommer, at der er væsentlige politiske og militære Hensyn, der maae understøtte ganske det Samme. Spørgsmaalet forekommer mig at maatte finde sin Besvarelse deri, om man anseer Forbindelsen mellem Sjælland og Verne eller mellem Sjælland og Holsteen og Hamborg for Hovedsagen; thi det er vist, at man ikke vil gaae Omveie for at naae sit Maal. Nu er det klart, at ved den Linie, der foreligger, vil Forbindelsen med Hovedstaden blive forlænget med 6 Mil. Man maa gaae 6 Mil om ad Hamborg til. I det modsatte Tilfælde er det ikke engang 6 Mil, men kun lidt over 2 Miles Omvei ad Kjøbenhavn til Hamborg. Det synes mig, at en Forbindelse mellem Rigets forskjellige Dele maa blive det overveiende Hensyn, saameget mere som der i hele Danmarks geographiske Stilling er saa Meget, der gjør det ønskeligt og nødvendigt, at lægge den yderste Agtpaaagivenhed paa at sammenholde, hvad der ved Historien er forenet, men ved Landets geographiske Bestaaelse er adskilt. Det er vist med Frie bemærket, at man ikke kan opoffre Fredens Interesser for Krigens; men det er dog vist ogsaa klart, at de militære Hensyn maae gaae Haand i Haand med dem, der i politisk Henseende og for Samfærdselens Skyld ere ønskelige. Jeg skal ikke forbyde mig i de militære Hensyn, der ikke ere mit Sag, men det forekommer mig at maatte være klart for Løgmand, at en Jernbane har en for Landets Forsvar ganske anden Styrke, naar den gaaer igjennem en Fæstning, end naar dette ikke er Tilfældet, og at Tjenden langt mere vil kunne benytte Jernbanen til vor Skade, naar han ikke standses ved en Fæstning. Det er klart af vor Krigshistorie, at det eneste Sted, hvor vi kunne standse en fremtrængende Tjende, er Ostkysten, der frembyder stærke Positioner, hvor man kan gjøre holdt og hvor man er i Forbindelse med Havet, og hvor man kan have Understøttelse fra Marinen og finde Tilflugt paa Verne. Alt Sligt vil fuldstændig være opgivet, naar en Tjende ved Hjælp af Jernbanen kan opnaae alle disse Stillinger og, som man siger, manøvrere ud af dem uden et Sværdslag, med andre Ord: et Forsvar for Halvøen med en Jernbane, hvor man ikke har Haand i Hante

med Fæstningen, vil være af kort Varighed, og vor vigtigste, jeg kunde sige, vor eneste Fæstning, Fredericia, der skulde være Nøglen til Forbindelsen mellem Rigets Dele, vilde tabe Størstedelen af sin militære Vigtighed, naar den kunde omgaaes af Tjenden, der kunde occupere hele Landet ved at cernere den. Jeg skal ikke gaae dybt ind herpaa, men kun bemærke, at jeg anseer det utvivlsomt, at en Jernbane, der ikke berører den frugtbareste og bedst befolkede Deel af Sjælland, ikke blot gjør uret mod det, men ogsaa mod sig selv. Naar jeg overveier den Stilling, hvori Sagen foreligger for Landsktinget, skal jeg ikke negte, at det forekommer mig naturligt, at man holdt sig — hvad jeg idetmindste for mit Vedkommende ikke har Noget at indvende imod — til de Punkter, hvorom, som Sagen foreligger, Regjeringen og Folkethinget ere enige, og forbeholdt Fremtiden at afgjøre de Spørgsmaal, hvorom man ikke er enig. Det forekommer mig at være den Afgjørelse, der for Dieblittet er den naturlige. Der vil derved ikke forspildes en eneste Dag, thi det, man er enig om, og som man ogsaa er enig om at faae udført først, vil udfylde flere Aar. Det er dernæst givet, at der ved de Spørgsmaal, hvorom der er Meningsforskjellighed, er ikke saa Ting, hvorom det erkendes fra alle Sider, at de trænge til nye og yderligere Oplysninger, f. Ex. med Hensyn til Linien gennem Gudenaabalen er der ikke foretaget saadanne Beregninger, at man kan have noget bestemt Afgjørende med Hensyn til Prisen, og der er i Folkethinget fremkommet Noget — der er Nyt for mig, og hvorom jeg ikke skal udtale nogen Mening — som forekommer mig at have overordentlig Meget for sig, nemlig at fortsætte det, der med Hensyn til Gudenaabens Seilbargjørelse er foretaget, ved at forbinde Kækken af Søerne og ved Canal anlæg at skaffe Gudenaalinen en beqvem Vandtransport. Dette Spørgsmaal er først fremkommet som en Idee, og jeg troer ikke, at Noget vil driste sig til at udtale en endelig Mening derom, men en stor Deel af de Fordele, man vilde skaffe dem, vilde paa den Maade langt lettere og billigere kunne opnaaes. Navnlige med Hensyn til Driften er der en stor Forskjel. Det forekommer mig naturligt, at Landsktinget gav sit